בס"ד

– הגליון השבועי של קהילת מכון –

יגדיל תורה

גליון מספר: 49

פרשת מסעי

העלון מוקדש להצלחת נוחי בן זהבה ויוסף דורון בן דזי

מאור - 0542390375

למה לפרט את כל המסעות?

הרב יעקב דואני / רב במכון יגדיל תורה ומחבר הספר בית חם

פרשתנו נקראת 'מסעי', ולא בכדי נקראת כך שכן מפורטים בה ארבעים ושתים המסעות שעשו ישראל במדבר. וכבר גדול הפרשנים, רש"י פתח ושאל: למה נכתבו המסעות הללו?

אומנם הרמב"ן כותב שייתכן שטעם סיפור המסעות הוא ענין מיוחד לא נתגלה לנו סודו, ומה שנאמר "על פי ה'" דבק עם "ויכתוב משה", אך בכל זאת מצאנו בפרשנים כמה סיבות לפירוט המסעות ושמותם:

1. להזכיר חסדי ה' - רש"י מבאר שמטרת סיפור המסעות להודיע חסדי ה', שלמרות שגזר עליהם להיות במדבר ארבעים שנה לא טלטל אותם הרבה אלא בסך הכל ארבעים ושתים פעמים. עוד מוסיף רבינו בחיי שסיפור המסעות היה להודיע שלא היו הולכים במדבר כתועים ונבוכים אלא היו מתענגים בו והיה להם די ספוקם אפילו יותר מאנשים הגרים ביישוב, וכמו שמשלו חז"ל: משל למה הדבר דומה, למלך שהיה בנו חולה והיה מוליכו למקום רחוק לרפאותו שם, כיון שהיו חוזרים התחיל אביו מונה המסעות כולם ואומר לו: כאן ישבנו, כאן הוקרנו, כאן חשת בראשך.

2. חיזוק האמונה - הרמב"ם במורה נבוכים (ג, נ) מבאר שהקב"ה חוזר על המסעות בכדי לפרסם ולזכור את הניסים הגדולים שנעשו לישראל במדבר בכדי לחזק את האמונה בקב"ה לדורות ע"י הניסים הגלויים שהיו שם. וכן מבאר הרש"ר הירש: "הנה עם שלם, הכולל לפחות שנים וחצי מליון נפש, חי שם ארבעים שנה - עצם מראה המקומות האלה במדבר היה בו כדי להעיד על המהות האלוהית של דברי ימי ייסוד ישראל".

3. ללמד את דרך הנהגת ה' – רבינו בחיי מוסיף טעם נוסף. דרך שמות המסעות אנו לומדים שכל המציאות של עם ישראל נקבע לפי מעשיהם וקיום מצות הבורא. כאשר עם ישראל היו זכאים ועשו רצון ה' ונסעו ממחשבה רעה אל מחשבה טובה אז מידת הרחמים התעוררה והיה להם טוב, כמו שכתוב: "ויחנו בהר שפר, ויחנו במתקה", וכשהיו חוטאים ונוסעים ממחשבה טובה לרעה הייתה מידת הדין שעמהם מתוחה כנגדם להענישם, ולכך: "ויחנו בחרדה", "ויחנו בדפקה", "ויחנו במרה". ועל

>> המשך הדבר תורה בעמוד האחרון<<

דברים במחשבה
שבירת רצף

פתרון החידה הקודמת
צדקה קודם מנחה וערבית

החידה השבועית
לישב כנגד המתפלל

מעשהו של פנחס- לשבור את הרצף

הרב אמיר אזולאי/ רב במכון יגדיל תורה מחבר הספר על שלושה דברים

חורבן ביהמ"ק- עיוורון רוחני

"הדמיון שלו עובד שעות נוספות", "הוא חי בדמיונות". משפטים אלו הם מיצג קטן בלבד של קו מחשבה פופולארי בחברה המודרנית, הנוטה להפוך את יכולת הדמיון האנושית למעין מעשה ילדותי השייך לתקופות מוקדמות יותר בתוך סרגל החיים האנושי. לעיתים נדמה כי האנושות המודרנית איננה מותירה מקום "לדמיין" ומכריחה את אנשיה להתמקד ביכולת הבטה ריאלית וקרה בלבד.

על אף ששמו של כוח הדמיון נקשר באופן אסוציאטיבי במעין תדמית ילדותית שאיננה מחוברת למציאות שמתרחשת בפועל, חכמי ישראל התייחסו בחשיבות רבה לכוח הדמיון האנושי. כך לדוגמא ניתן לראות שהרמב"ם בספרו המפורסם "שמונה פרקים" נותן מקום רב לכוח זה. וכן ר' יהודה הלוי, בחר לפתוח את ספרו החשוב "ספר הכוזרי" מתוך חלום דמיוני של מלך שמלך אי שם בעבר הקדום על ממלכה עתיקת יומין. דוגמאות אלו ועוד רבות כמותן מורות לנו שאכן הדמיון איננו רק כוח ילדותי שאין לו מקום בתקופת החיים הבוגרת, אלא יכולת עמוקה שיש להעניק לה מקום רחב הן בחיינו הכלליים והן בעבודת ה' שלנו.

כוח הדמיון הוא היכולת הפנימית שלנו להתבונן בדברים שאינם שייכים לממד החומרי והמוחש. על מנת להבין ולהתבונן בדברים ובעצמים כאלה ואחרים במהלך חיינו החומריים אנו זקוקים לעיניים האנושיות. וכך, גם על מנת להתבונן במציאות רוחנית ועליונה יותר ממרחבי החומר אנו זקוקים לעיניים, עיניים מיוחדות וטהורות יותר- עיני הדמיון. אפשר אולי לומר שהעיניים הגשמיות הם העיניים של הגוף ואילו עיני הדמיון הם העיניים של הנשמה, של המרחב הפנימי והעמוק הגנוז בתוכנו פנימה.

אלא שכאן אנו נכנסים לנקודה חשובה ועמוקה. מכיוון שאנו נתונים בתוך מעטה גשמי של גוף חומרי, לעיתים עיני הדמיון יסומאו ולא יצליחו להביט באופן ברור בממדים הפנימיים והנעלמים של המציאות. מעטה הגוף החומרי הוא אשר עלול להוביל לעיוורון הזה, ע"י השפעות חומריות אשר מאפילות על עיניה של הנשמה מלהביט בצורה ישרה בפנימיות החיים.

על מנת לסייע לעיני הדמיון להתבונן בצורה הישרה והנקייה ביותר בממדיה הנעלמים של מציאות חיינו, עלינו לנקות את השפעות הגוף כמה שיותר, בכדי שהגוף לא יסמא את עיניה של הנשמה ואיפיל עליה באמצעות גשמיותו הרבה. אולם מעבר לכך ישנו צורך להימצא במקום הראוי, בקרקע הפורייה ביותר שבה יוכלו עיני הדמיון לצמוח ולפעול כראוי. המקום הזה הוא ארץ ישראל. וכפי שכותב הרב קוק זצ"ל: "הדמיון של ארץ ישראל הוא צלול וברור, נקי וטהור ומסוגל להופעת, האמת האלהית" (אורות ארץ ישראל, ה').

ארץ ישראל, המקום הקדוש ביותר בעולם שבו עמ"י יכול להופיע את קדושתו בצורה השלימה ביותר, היא המקום שבו יכול הדמיון, יכולת ההבטה הרוחנית- להופיע במלוא הדרו. אך למען האמת, על אף שעצם ההימצאות בארץ הקדושה מועילה לעניין זה, עדיין זוהי איננה הנקודה הגבוהה ביותר. זה איננו אופק הראיה הבהיר ביותר של כוח הדמיון. בעוונותינו, גלתה שכינה מירושלים וחרב ביהמ"ק לפני שנים רבות. מעבר לעובדה שנהרס מבנה הקודש של עם ישראל, העובדה המצערת והכואבת ביותר, היא עצם הריחוק שלנו מאבינו שבשמים בעקבות מעשינו. עצם הריחוק המעיב, הפך אותנו לאנשים חומריים יותר בעלי יכולת התבוננות רוחנית פחותה יותר מזו של דורות הפאר שחיו בתקופת המקדש. כך יודעים אנו שירושלים הייתה מלאה בנביאים, אנשי הדמיונות הנאצלים, רואי הרוח.

כל עוד שרויים אנו במציאות של חורבן, כל עוד הריחוק בינינו לבין אבינו שבשמים נוכח, כל עוד לא נבנה בית הבחירה, ממילא יכולת הדמיון שלנו מוגבלת. אנו לא מסוגלים להתרומם אל ממבט עליון ורוחני, כזה שהיה בימי קדם, בימי הפאר של עמ"י. בימים אלו, ימי ציון החורבן, אנו שבים ומתפללים בלב דואב, שיפקחו עינינו הרוחניות בעת בה "תחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים".

האם מותר לישב כנגד המתפלל

הרב מאור תורג'מן / יו"ר מכון יגדיל תורה

איתא בגמרא ב- **בבא בתרא דף י עמוד א**

רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר, דכתיב: אני בצדק אחזה פניך.

המ"ב כתב שבאיזה קהלות קדושות ניתקן המנהג ליתן צדקה כשמגיע להפסוק והעושר וכו' ואתה מושל בכל. ויש מקומות שנוהגין לקבץ צדקה בעת קריאת התורה והוא שלא כהוגן דמבטלין עי"ז מלשמוע קריאת התורה ועניית ברכו את ה'.

צדקה במנחה

הבן איש חי (ויקהל ו) כתב שאף שנתינת צדקה אינה מוכרחת קודם תפילת מנחה כמו בשחרית מ"מ האר"י היה נותן צדקה גם לפני תפילת מנחה.

צדקה בערבית

הכף החיים (רלה,ד) כתב בשם האר"י שאין צריך לתת לפני ערבית. אך הגר"ח פלאגי (כף החיים ב) כתב שטוב ליתן צדקה גם לפני תפילת ערבית כמובאר בשו"ע. שאין חילוק בין שאר התפילות.

שאלת השבוע

באילו תנאים מותר לעמוד כנגד המתפלל?

ר' שלום טולדנו—זכה בשובר לרכישה בקורסים של 100 ש"ח

את הפתרונות יש לשלוח למייל או לוואטסאפ
של המכון עד יום רביעי

myagdiltora@gmail.com / 0542390375

מזל"ט ואיחולים

העלון מוקדש לרפואת חנה אזולאי בת סוליקה

ולעילוי נשמת מסעוד בן עיישה ושרה בת חנה

ודוד רחמים בין עישא ואברהם ז"ל

ניתן לשלוח מזל"ט או איחולי ברכה למייל או לוואטסאפ
של המכון עד יום חמישי.

>> המשך הדבר תורה מעמוד השער >>

זה אמרו בירושלמי: כשהיו מתלוננים ישראל במסעות היו השומרים סובבים במחנה מפחד בלילות, משום שכאשר היו מתלוננים במסעות ומסיעים מחשבתם ומשנים אותה, היו המדות ההולכות עמהם יומם ולילה פועלות בהם הן לטוב הן לרע, הכל כפי מחשבתם, וזהו שאמר: (שיר השירים ג, ח) "מפחד בלילות", כלומר שהיו ישראל מתפחדים ממידת הדין.

4. תיאור הגאולה לעתיד לבוא – עוד מבאר רבינו בחיי שהגאולה האחרונה תהיה כדוגמת הראשונה (כאשר נגאלו ממצרים) ולעתיד לבוא עם ישראל יעברו בדיוק באותם מקומות והקב"ה יעשה להם ניסים כמו בעבר, וזה שנאמר בספר יחזקאל (כ, לה) "והוצאתים אל מדבר העמים". על פי זה ניתן להבין את הכפילות שהזכיר כאן שתי פעמים לשון "מוצאיהם": "ויכתוב משה את מוצאיהם", וחזר ואמר: "ואלה מסעיהם למוצאיהם", משום שהאחד מדבר על יציאת ישראל ממצרים, אבל השני מדבר על יציאתנו מן הגלות העתידה.

5. הכרת הטוב – מבואר במדרש תנחומא: מפני מה זכו ליכתב בתורה כל המסעות הללו, על שקבלו את ישראל. ועתיד הקדוש ברוך הוא ליתן להם שכר, שנאמר: (ישעיה לה, א - ב) "ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת, פרוח תפרח ותגל אף גילת ורנן כבוד הלבנון נתן לה הדר הכרמל והשרון המה יראו כבוד ה' הדר אלהינו". ללמדנו שיש להכיר טובה לא מצד המקבל

(שהרי כאן מדובר על מקומות לא מרגישים ולא רואים) אלא יש להכיר טובה מצד הנותן, שהאדם יחנך את עצמו, ויעבוד על המידות שלו לא להיות כפוי טובה.

6. לשבח את ישראל – מבאר הספורנו שטעם סיפור המסעות להודיע את המעלה המיוחדת שיש לישראל שהלכו אחרי הקב"ה בארץ לא זרועה.

רואים אנו את המעלה המיוחדת שבתורה, איך בסיפור דברים שנראה לנו לכאורה מיותר, הקב"ה רומז לנו יסודות חשובים בהנהגתו את העולם.

שבת שלום!